

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:
CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Prețul maxim al alimentelor.

Este mai presus de orice îndoială, că în împrejurările de acum trăim vremuri anormale. Milioanele de soldați, angajați în luptă, consumă alimente neasemănător mai multe și mai scumpe decât în timp de pace, când circulația internațională și internațională a alimentelor se face neîmpedecată și întreaga activitate economică își urmează cursul său natural.

Astfel chestiunea pâinii celei de toate zilele a ajuns la noi o chestiune din cele mai arzătoare, care preocupă pe toată lumea: pe vânzători și cumpărători, pe bogați și săraci, pe orașeni și săteni. Nu mai puțin sunt preocupate de această chestiune de viață căpeteniile țării, camerele de comerț și industrie, bursa, societățile economice ș. a.

Toți, din toate părțile, constată cu mare îngrijorare, că prețul alimentelor s'a urcat cum nu s'a mai întâmplat, doară, nici când la noi.

În locul prim s'a scumpit prețul grâului, ca primul articol de alimentație. Scumpirea lui a atras după sine și scumpirea celorlalte articole, făcând deadreptul imposibilă suportarea scumpetei disproporționate a prețului pâinii și făinei.

Nu va fi, credem, fără interes, să arătăm aici prețul cerealelor la trei epoci diferite, din cari se va vedea mai bine diferența față de împrejurările actuale.

Prețul maxim al cerealelor era în Budapesta pro 100 kgr.:

	la 16 Nov. 1913:	la 12 Iulie 1914:	la 13 Nov. 1914:
Grâul . . .	K 21-90	K 27-45	K 44-20
Săcara . . .	„ 16-60	„ 19-50	„ 35—
Orzul . . .	„ 14-05	„ 16-00	„ 29-80
Ovășul . . .	„ 15-30	„ 15-90	„ 23-20
Cucuruzul . .	„ 13-65	„ 15-10	„ 24-10

Din datele aceste se vede, că în Iulie a. c., adică tocmai în sezonul, când cerealele vechi sunt pe sfârșite și cele nouă pe câmp, prețul maxim al cerealelor nu a fost prea urcat față de prețul lor la 16 Noembrie 1913, când întreaga recolta era înmagazinată.

Diferența între prețul dela 16 Noemv. 1913 și între acela dela 13 Noembrie 1914 este însă deadreptul

de spăriat. Prețul celor mai multe cereale este acum față de anul trecut mai mult decât dublu.

În lunile Iulie, August și Septembrie a. c., când partea cea mai mare a grâului era încă în mâinile producătorilor, prețurile — pe lângă toate împrejurările excepționale, în cari ne aflăm din cauza războiului — erau destul de normale. În luna Octombrie însă — precum bine știm — numai o parte mai mică a proviziunilor se mai găsește în magazinele producătorilor, respective în mâna proprietarilor.

Acum a început urcarea rapidă a prețurilor. Și aceasta a cauzat-o speculația; se înțelege, nu speculația producătorilor.

Și e de mirare, că prețul acesta exorbitant nu este numai în capitală, unde condițiile de traiu sunt mai scumpe, ci și în orașele de provincie și chiar și prin sate, unde a intrat groaza în oameni, cari se tem de zile grele și în consecință au pus câte șapte lăcate pe proviziunile, de care mai dispun.

Astfel poți acum cutieră zeci de sate de arândul, chiar și acolo unde producția de grâu și alte cereale este în floare, fără să mai poți aduna 10 saci de bucate. Și nu s'ar putea susține, cu drept cuvânt, că doară nu ar mai fi bucate prin coșuri. Din contră, sunt și acum. Însă, unde se mai află de prisos, se păstrează pentru a le putea vinde mai târziu cu un preț și mai urcat. Iar ceice au numai câte socotesc, că le trebuie, până la secerișul viitor, le grijesc ca ochii din cap, temându-se că pot să vină vremuri de mare lipsă și foamete. Împrejurările nesigure, cari dat ne este să le străbatem, fac pe oameni să se gândească mai des și mai serios la ziua de mâine.

Cum se formează prețurile alimentelor? Se știe, că atât mărfurile cât și munca, care este și ea un fel de marfă, sunt cu atât mai ieftine, cu cât se găsesc oferite în mai mari cantități, și cu atât mai scumpe cu cât se cer în măsură mai mare. Prețul lor este determinat, deci, prin concurența între vânzători și cumpărători, adică prin legea naturală a *ofertei și cererii*. Prețul este, cum se știe, valoarea unui obiect exprimată în monedă. Prețul se stabilește după spelele de producție, cari reprezintă toate cheltuielile

făcute de producători spre a o produce, plus profitul net sau beneficiul. Aceste spese cuprind interesele capitalului, renta pământului, precum și impozitele plătite statului.

În împrejurări normale, bursa este care asigură piață constantă pentru cumpărători și care egalează prețurile mai repede decât orice alte instituții. Dar chiar și în timpuri normale bursa are și influență păgubitoare, deschizând teren larg *speculației*, unde se înrolează mulți oameni, cari se închină numai vițelului de aur, și cari nu au altă în vedere decât a se îmbogăți peste noapte, cum s'ar zice. Urmeze, apoi, orice, chiar și potopul. Aceste sunt elementele, cari speculează în paguba mulțimii.

Dar, ce e drept, în vremurile aceste excepționale, toți, ceice pot vinde cât mai scump mărfurile lor, profită de situație. Plugarul, s. e., care duce la piață un hecto de grâu se bucură putând încasa pentru el horribila sumă de K 40—; de asemenea acela care duce și numai o ferdelă, se bucură putând încasa pentru ea o sumă nemaipomenită de K 8—.

Tot așa profită de situație întreagă ceata acelor, cari au să vândă articole de alimentație: Negustorul, care vinde făina și pânea, măcelarul care vinde carnea, unsoarea și slănina, deasemenea proprietarul, care vinde laptele, untul, smântâna și așa mai departe. E o goană teribilă după prețuri mari, cari bagă groază în sufletele celorce trăiesc din cumpărat. Și numărul acestora e foarte mare, în sate și orașe, între cari nenumărați și de aceia, cari nu capătă de lucru și astfel, neavând nimica adunat, nici bani, nici articole de alimentație și neavând nici mod să câștige prin muncă, pot să ajungă peritori de foame.

Cum situația se agravează din zi în zi, prețurile devenind tot mai insuportabile pentru o seamă a populației, a trebuit să intervină, și până acum, organele poliției din diferitele orașe ale țării, stabilind prețul maxim al diferitelor articole de alimentație și stăruind ca dispozițiile luate să se și execute. Această măsură, însă, nu se vede a fi îndestul de ducătoare la scop.

Nici suspendarea taxelor vamale asupra importului de cereale nu a fost de mult folos, pentrucă această dispoziție s'a adus tocmai când România — singura țară la al cărei prisos de cereale se putea conta între împrejurările actuale — a fost oprit deja exportul său de cereale.

Ancheta, ținută în ministerul nostru de comerț, pentru a se pronunța tocmai asupra fixării prețului maxim al cerealelor și făinei, a atins în cursul debaterilor și alte chestiuni în legătură cu scumpetea actuală și cu măsurile, ce ar trebui luate pentru a se pune stavilă mersului ascendent al acestei scumpete.

Toți reprezentanții cercurilor interesate s'au pronunțat pentru fixarea oficială a prețurilor maxime pentru întreagă țara, ca cel mai de seamă mijloc pentru combaterea speculației și a reținerii cerealelor destinate pentru vânzare.

Cu aceea ocazie s'au rostit și păreri, că la fixarea prețului maxim să servească prețul maxim actual al cerealelor.

Alții s'au rostit, recomandând statului pentru împrejurările actuale, monopolul cerealelor, ca adevărate cerealele de prisos — după detragerea celor necesare pentru sămănat și pentru consum — să se declare de proprietate a statului. Toată proviziunea aceasta de prisos guvernul să o cumpere cu un preț anumit dela producători și să o distribuie, cum cere necesitatea, consumatorilor. În acest caz ar trebui să se facă o conscriere a tuturor cerealelor din țară, ceea ce, pare a fi un lucru prea complicat. Tot odată să nu se fixeze numai prețul maxim al cerealelor, ci și acela al făinii, al tărițelor și pânei.

Alții, iarăș, au atins chestia amestecului diferitelor feluri de cereale (săcară, orz, cucuruz) cu grâul, pentru a face economisire.

În fine ministrul de comerț a promis că va stărui să cadă de acord cu guvernul austriac asupra unei proceduri unitare, ce va fi a se urmări în ambele părți ale monarhiei, cu privire la fixarea prețului maxim pentru cereale și, eventual, derivatele lor.

*

În modul acesta se țintește a se găsi căi și mijloace de a abate pericolul, ce amenință cu foamete, o parte mare a populației țării, a ușoră și situația erarului, care are de suportat sarcini grele cu alimentația milioanele de soldați, fără a știrbi libertatea circulației cerealelor, fără a păgubi, în același timp, pe producători, pe intermediatori, industriași etc.

Este o măsură neapărat necesară aceasta și folositoare totodată pentru toate straturile societății. De aceea ea este și justificată prin împrejurările excepționale din timpul de față.

Dorim ca fixarea prețului maxim al cerealelor, pentru întreagă monarhia, să se realizeze cât mai îngrabă, salvându-se, în chipul acesta, situația, ce devine, din zi în zi tot mai insuportabilă.

Dar, repetăm și acum, ceea ce s'a spus și cu alte ocazii, că băncile noastre pot, și ele, să ușureze încâtva situația, atât de grea, în care ne aflăm.

Ca exemple aducem, dintre băncile străine banca „Siebenbürger Vereinsbank A. G.“ din Sibiu, care a adunat cartofi și îi vinde cu preț binișor mai moderat decum sunt prețurile pieții, iar dintre băncile noastre numim banca «Poporul» în Săliște, care, cu toate greutatețile ce se pun acum în calea adunării unui cuant mai mare de cereale, a isbutit să înfiripe un număr de câteva vagoane, distribuindu-le cu prețuri destul de bune, dar relativ, totuș mai favorabile pentru public de cum sunt prețurile pieții.*

Ceea ce au făcut, tocmai în zilele aceste, numitele bănci, ar putea face și altele din băncile noastre. Sigur, că în acest an, ele nu ar păgubi la negoțul cu

* În felul acesta lucrează mai de mult și alte câteva bănci ale noastre, între cari merită a fi amintită la locul prim «Agricola» din Hunedoara, etc.

bucate, căci vedem, că în acest an nu mai e vorbă de prețuri de batjocură, ca în alți ani, ci toate articolele de alimentație se caută și plătesc mai bine decât oricând, se plătesc cu prețuri ajunse la un maxim neașteptat.

Aceasta se întâmplă, de sigur, și din cauza, că recolta anului 1914 a fost mai mică decât aceea a anului precedent cu vreo 5.000.000 măși metrice.

Tocmai de aceea trebuie făcut tot ce se poate face: pentru stânginirea scumpetei extraordinare.

S.

La chestiunea încheierii bilanțurilor.

Chestiunea dacă este consult ca băncile să încheie și în anul acesta de războiu bilanțurile la termenul normal sau nu, precum am arătat în numărul nostru ultim, pare a fi rezolvată. Rezultatul anchetei, convocată asupra acestei chestiuni, ce este drept, încă nu este cunoscut publicității. Dar cunoscute fiind părerile particulare ale celor mai mulți conducători a marilor bănci din capitală și provincie, este aproape sigur că ideea, ca guvernul să suspendeze pentru anul curent obligamentul societăților pe acții de a încheia bilanțul sau să ia măsuri pentru amânarea încheierilor anuale — va fi abandonată. Băncile și alte societăți, obligate la dare de seamă publică vor avea deci să-și încheie și publice și în anul acesta, ca și în alți ani normali, bilanțul, la termenul legal și statutar.

Este însă întrebare: posibil este peste tot a încheia în acest an anormal, și în situația excepțională, creată de starea de războiu, un bilanț, corespunzător întru toate normelor legii și uzanțelor comerciale? Cum vor putea fi delăturate sau cel puțin micșorate multele dificultăți, ce se pun în calea extimării exacte a diferitelor valori de bilanț și cari sunt aceste dificultăți?

Extimarea, prețuirea pretensiunilor unei întreprinderi — cu excepția pretensiunilor de primul rang — a fost totdeauna mai mult sau mai puțin arbitrară, individuală. La un rezultat absolut sigur nu se poate ajunge în privința aceasta nici în timpuri normale. Iar în timpuri de crize economice, generale și parțiale, cari n'au lipsit nici în trecut cu totul, băncile și comercianții, cari țineau a compune un bilanț cât mai solid și real, s'au folosit, de regulă, de expedientul de a face cât mai însemnate amortizări din pretensiunile lor dubii, iar unde amortizarea definitivă a pretensiunilor nu era motivată se îngrijau de dotarea rezervelor.

În felul acesta se va putea proceda la extimarea pretensiunilor și în criza actuală, când dificultățile sunt numai cantitativ mai mari, dar calitativ sunt aceleași, ca și în alte vremuri de criză.

La extimarea altor părți de avere, asemenea pot fi aplicate normele de bilanțare obicinuite. Extimarea instalațiilor, a stabilimentelor industriale etc., se poate face și de prezent, ca și în vremuri normale, știut fiind, că acestea se consideră la bilanț de obicei, cu prețul lor de cumpărare, fără privire la valoarea lor de circulație momentană. Mărfurile au și în timpul de față, mai mult sau mai puțin un preț de piață, ce poate servi de bază sau cel puțin de orientare la compunerea bilanțului. Sunt, fără îndoială, și anumite

mărfuri, cari, momentan, nu se pot vinde; de exemplu articolele de lux, ca și imobilele din orașe, de prezent n'au nici o căutare și nici nu se poate fixa prețul lor de circulație. Dar situații analoge au mai creat și crizele economice din trecut, fără ca să se fi reclamat dispoziții excepționale pentru încheierea bilanțului.

Ce privește trecerea în bilanț a hârtiilor de valoare (a efectelor) cotate la bursă, există de fapt nu numai dificultăți tehnice, ci și materiale. La 31 Decembrie a. c., termenul de încheiere a bilanțului la majoritatea societăților pe acții, bursa, după toată probabilitatea, nu va funcționa încă. Efectele deci nu vor avea curs și prin urmare dispozițiile §-lui 199, punct 2, al legii comerciale nu vor putea fi aplicate. Ar urmă ca la încheierea bilanțului efectele acestea să se tracteze întocmai ca și hârtiile de valoare necotate la bursă, adică să se lase în grija societății, să prețuiască ea însăși efectele și să le pună în bilanț cu valoarea fixată de ea.

Aceasta însă învoalvă pericolul că efectele sau s'ar prețui prea sus sau prea jos, după ce unele din ele, în vremuri ca cele de azi, peste tot nu se negociază nici în circulația privată. Afară de aceasta s'ar deschide calea și la abuzuri și s'ar promovă numai insoliditatea bilanțurilor. Ar trebui deci fixate din partea guvernului, cursurile pentru încheierea bilanțului. Din unele părți s'au propus în acest scop cursurile de bursă dela 31 Decembrie 1913, cari însă sunt prea depărtate pentru a putea exprima cât de cât real cursurile dela 31 Decembrie 1914. Mai aproape ar fi cursurile, cotate în ultima zi de bursă din Iulie a. c. sau din o altă zi, ce ar putea fi considerată ca zi regulată de bursă. Iar ca cursurile acestea să se apropie și mai mult de realitate s'ar mai putea aplica asupra lor și o corectură de câteva procente în jos.

Precum se vede din expunerile de mai sus, posibilitatea de a extimă valorile de bilanț și a încheia bilanțul este dată și în vremuri anormale, ca cele de azi și dacă în urma extimării mai riguroase a activelor bilanțurile dela finele anului curent vor fi, în comparație cu alți ani, slabe sau chiar rele, aceasta o va considera toată lumea, ca ceva natural, căci în anul acesta nimeni nu se așteaptă la bilanțuri bune, prea cunoscute fiind marile și nenumăratele dificultăți, cu cari au avut a lupta, și pe cari au trebuit să le învingă și băncile în urma perturbației generale a întregii vieți economice-financiare, cauzată de războiu.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 19 Noembrie 1914.

Subscriptionea la împrumutul de războiu a detras în săptămâna aceasta pieței interne de bani considerabile mijloace licuide, ceea ce a și provocat urcarea etalonului. Cambii vieneză I s'au scontat cu 4%, iar cambii budapestane de aceeași categorie cu 4½%.

În Berlin situația continuă a fi încordată. Discontul privat cotează 5⅓%, banii de zi 5%. În London, unde situația e favorabilă, discontul privat cotează 3⅓%—3¼%.

CRONICĂ.

Imprumutul de războiu ungar și austriac. Subscripțiunea la împrumuturile de războiu, începută precum se știe atât în Ungaria, cât și în Austria la 16 crt., se face în condițiile cele mai satisfăcătoare. Deja la 3 zile, după deschiderea subscripțiunii, sumele subscrise la noi în Ungaria s'au urcat la peste 500 milioane, iar în Austria la peste 850 milioane, așa că după toate semnele, până la 23 crt. la încheierea subscripțiunii, va fi atinsă în ambele părți ale monarhiei cifra de cel puțin $1\frac{1}{2}$ miliarde, un rezultat, între împrumuturile actuale, cu adevărat strălucit.

*

Finanțele războiului mondial. Un specialist militar a grupat diferitele sacrificii de natură economică, ce le reclamează războiul purtat de monarhia noastră, cum urmează: la $2\frac{1}{2}$ milioane oameni sub drapel, în mediu K 20 mil. pro zi, cheltuieli de războiu propriu zise K 7·5 miliarde, pagube de războiu K 700 milioane, pierderi mijlocite și nemijlocite K 6 miliarde, consecuențele financiare K 1 miliard, în total rotund K 25 miliarde.

În faptă cheltuielile zilnice de războiu ale monarhiei se cifrează cu K 17 milioane, ale Germaniei cu circa K 32 milioane. Rusia cheltuiește după evaluările revistei financiare „Economist” din London, zilnic K 50 milioane, Franța K 40 milioane și Anglia abia K 16 milioane. Cheltuielile de războiu ale tuturor statelor beligerante (fără Turcia), inclusiv cheltuielile de mobilizare ale statelor neutrale se urcă zilnic la K 240 milioane. La o durată de 10 luni, războiul ar consuma deci peste K 70 miliarde. O sumă cu adevărat fantastică.

Cheltuielile acestea enorme le acopăr toate statele, în prima linie din rezervele lor de numărare, apoi prin diferite operațiuni financiare: emisiunea de bonuri de tezaur și contractarea de împrumuturi indigene, cum au fost marele împrumut de războiu de 5 miliarde al Germaniei, ce a reușit atât de splendid și cum sunt împrumuturile de războiu ungar și austriac a căror subscripțiune este tocmai în curs.

Adevărata finanțare a războiului va urma abia după terminarea războiului: prin impunerea unei contribuții de războiu, care va face posibilă definitivă acoperire a cheltuielilor de războiu, replătirea împrumuturilor contractate sau cel puțin a intereselor acestor împrumuturi. Pentru statul, care va fi în poziție a constrânge pe inamic la plățirea unei despăgubiri de războiu corăspunșătoare, încetează grabnic toate dificultățile financiare ale războiului. Din contră statul rămas învins va fi necesitat a-și lua refugiul la toate căile și mijloacele pentru acapararea despăgubirilor de războiu, ce i s'au impus de învingător.

*

Rezervele de cereale din magazinele publice. Conform datelor publicate de biroul statistic central la 7 crt. s'au aflat în magazinele publice din Ungaria următoarele cantități de cereale:

Grâu	100,755	măși	metrice.
Săcară	66,346	„	„
Orz	182,407	„	„
Ovăs	228,550	„	„
Porumb	501,184	„	„
Făină	127,356	„	„
Tărâte	13,285	„	„

*

Rezervele de premii ale sucursalelor băncilor de asigurare engleze și franceze din Ungaria. Conform bilanțurilor dela finele anului 1913, rezerva de premii pentru afacerile din Ungaria a societăților de asigurare engleze și franceze, cu sucursale în Ungaria, s'a cifrat în total cu K 41.711,361 — din care sumă cad asupra societății „Gresham” K 23.908,887 și asupra societății „Standard” K 14.817,950, iar restul asupra altor 6 societăți mai mici.

Rezervele acestea este vorba acum să fie puse sub sechestru, căci este temere, că societățile din chestiune nu vor fi în stare, nici chiar după războiu, să satisfacă obligamentele, ce le au față de asigurații lor.

*

Imprumutul de războiu austriac. Paralel cu împrumutul de războiu ungar, guvernul austriac încă a publicat un prospect pentru un împrumut de războiu austriac. Noul împrumut se emite cu cursul de K 97·50, cu o dobândă de $5\frac{1}{2}\%$ și se va rambursă la 1 Aprilie 1920. Suma împrumutului nu este limitată. Se va limita amăsurat rezultatului subscripțiunii, care a început, la 16 crt. și durează până la 23 crt.

*

Întinderea domeniului Coroanei române. Domeniul Coroanei, creat la anul 1884 și compus din 11 moșii, are o întindere totală de 132,112 hectare, din cari sunt 48,443·20 hectare teritoriu pentru agricultură și 83,669·61 hectare păduri.

*

Datoria de stat a Turciei se cifrează cu 140 milioane lire turcești (3·2 miliarde franci), din care sumă se află cel puțin $2\frac{1}{2}$ miliarde în posesiunea capitaliștilor francezi și englezi.

SUMAR.

Prețul maxim al alimentelor. — La chestiunea încheierii bilanțurilor. — Revista financiară: Situațiunea. — *Cronică:* Împrumutul de războiu ungar și austriac, Finanțele războiului mondial, Rezervele de cereale din magazinele publice, Rezervele de premii ale sucursalelor băncilor de asigurare engleze și franceze, Împrumutul de războiu austriac, Întinderea domeniului Coroanei române, Datoria de stat a Turciei.

„MIELUL”,

casă de împrumut și păstrare, societ. pe acții, Poiana.

CONCURS.

Pentru ocuparea *postului de contabil*, devenit vacant, se publică concurs cu termenul până la 25 *Noemvrie n. a. c.*

Salariu anual 1600 coroane, relut de cuartir corăspunșător și tantiema statutară.

Dela concurenți să recere să fi absolvat școala comercială, să poseadă pe lângă limba română încă și limba maghiară în scris și vorbit și să aibă praxa recerută pentru a conduce contabilitatea independent și a încheia bilanțul.

Alesul, după un an de probă, va fi denumit definitiv. Postul este a se ocupa la 1 *Decemvrie n. a. c.*

Cererile împreună cu atestatele au a se înainta la subsemnata direcțiune.

Poiana-Sibiului, la 3 *Noemvrie 1914.*